

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/13/2016
Identifikačné číslo spisu: 9515100152
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9515100152.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu, JUDr. Pavla Farkaša, JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Jany Serbovej trestnej veci obvineného G. B. pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. a) Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 25. apríla 2017 v Bratislave dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2016, sp. zn. 2 To 14/2015, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica, rozsudkom zo 17. septembra 2015, sp. zn. BB-4T 29/2015, uznal obvineného G. B. za vinného v bode 1/ z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. a/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. a v bode 2/ z prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 9. augusta 2013 v čase okolo 04.20 hod. na štátnej ceste Q. smerom z Y. na W. na úrovni km 11,5 na základe predchádzajúcej objednávky od inej osoby sa po predchádzajúcich dvoch neúspešných pokusoch spoločne s G.H. pokúsili usmrtiť T. W., nar. XX. H. XXXX a to tak, že na odcudzenom motorovom vozidle zn. BMW X5 M M7X, čiernej farby s evidenčným číslom XE XX XXX, ktoré šoféroval G.H., dostihli osobné motorové vozidlo zn. FORD Galaxy červenej farby, evidenčné číslo W. XXXGC, ktoré viedol poškodený, s vozidlom sa dostali na jeho úroveň z ľavej strany, priblížili sa tesne k nemu a vtedy G. B., ktorý bol na pravom zadnom sedadle, vystrelil dávku zo samopalu vz. 61 s namontovaným tlmičom hluku smerom na poškodeného, ktorého zasiahol do hrude a hlavy, čím mu spôsobil tržnú ranu dolnej pery a pravej tvárovej časti, tržno-zmliaždené rany a hematóm prednej hrudnej steny vľavo, po týchto výstreloch T. W. zvýšil rýchlosť svojho vozidla, dostal sa pred vozidlo s G. B. a G.H., ktorí ho znova dostihli a keď sa dostali na jeho úroveň, poškodený prudko zabrzdil svoje vozidlo,

vyskočil z neho a ušiel do lesného porastu, zatiaľ čo jeho vozidlo sa následne z nezistených príčin pohlo a prešlo do protismeru, kde zišlo z cesty a zastavilo v lesnom poraste, G. B. spoločne s G.H. na svojom vozidle pokračovali ďalej, následne sa na ceste otočili a rýchlou jazdou išli smerom na Y, kde v ostrej pravotočivej zákrute za km 12,5 s vozidlom zišli mimo cestu, kde havarovali a zostali v lesnom poraste, pričom G. B. z miesta ušiel a vo vozidle zostal iba zranený G.H.,

2/ v presne nezistenom čase na nezistenom mieste si zabezpečil samopal vz. 61 (Škorpión), so zbrúseným výrobným číslom, tlmičom hluku a strelivo do uvedenej zbrane v počte najmenej 31 nábojov, ktoré držal od presne nezistenej doby až do 9. augusta 2013 asi do 04.30 hod., kedy zbraň použil pri pokuse o zavraždenie T. W. a po čine uvedenú zbraň spolu s tlmičom a s 31 nábojmi nechal v osobnom motorovom vozidle zn. BMW X5, evidenčného čísla XE XX XXXX, ktoré bolo použité pri pokuse o vraždu T. W. a následne bolo nájdené havarované v lesnom poraste pri ceste Q. v smere W. - Y..

Špecializovaný trestný súd obvinenému G. B. za to uložil podľa § 144 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. h/ Tr. zák., § 38 ods. 8 Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 25 (dvadsaťpäť) rokov, na ktorého výkon bol zaradený do ústavu s maximálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák.). Súčasne mu bol podľa § 76 ods. 1 Tr. zák., § 78 ods. 1 Tr. zák. uložený ochranný dohľad v trvaní 3 (troch) rokov a podľa § 287 ods. 1 Tr. por. povinnosť nahradiť poškodenej strane Sociálnej poisťovni, Bratislava škodu vo výške 720 Eur. Súd taktiež uložil podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. zhabanie vecí uvedených v rozsudku, ktorých vlastníkom sa stal štát (§ 83 ods. 2 Tr. zák.).

Proti tomuto rozsudku podal obvinený G. B. odvolanie. Na jeho podklade avšak z iných dôvodov, aké uvádzal obvinený, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 28. júna 2016, sp. zn. 2 To 14/2015, podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu. Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol sám tak, že uznal obvineného G. B. za vinného z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a so zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase a na nezistenom mieste si zabezpečil samopal vz. 61 (Škorpón) so zbrúseným výrobným číslom, tlmičom hluku a strelivo do uvedenej zbrane v počte najmenej 31 nábojov, ktoré držal od presne nezistenej doby až do 9. augusta 2013, kedy v čase okolo 04.20 hod. na štátnej ceste Q. smerom z Y. na W. na úrovni km 11,5 na základe predchádzajúcej objednávky od inej osoby sa po predchádzajúcich dvoch neúspešných pokusoch spoločne s G.H. pokúsili usmrtiť T. W., nar. XX. H. XXXX, a to tak, že na odcudzenom motorovom vozidle zn. BMW X5 M M7X, čiernej farby s evidenčným číslom XEX XXXX, ktoré šoféroval G.H., dostihli osobné motorové vozidlo zn. FORD Galaxy červenej farby, evidenčné číslo W., ktoré viedol poškodený, s vozidlom sa dostali na jeho úroveň z ľavej strany, priblížili sa tesne k nemu a vtedy G. B., ktorý bol na pravom zadnom sedadle, vystrelil dávku zo samopalu vz. 61 s namontovaným tlmičom hluku smerom na poškodeného, ktorého zasiahol do hrude a hlavy, čím mu spôsobil tržnú ranu dolnej pery a pravej tvárovej časti, tržno-zmliaždené rany a hematóm prednej hrudnej steny vľavo, po týchto výstreloch T. W. zvýšil rýchlosť svojho vozidla, dostal sa pred vozidlo s G. B. a G.H., ktorí ho znova dostihli a keď sa dostali na jeho úroveň, poškodený prudko zabrzdil svoje vozidlo, vyskočil z neho a ušiel do lesného porastu, zatiaľ čo jeho vozidlo sa následne z nezistených príčin pohlo a prešlo do protismeru, kde zišlo z cesty a zastavilo v lesnom poraste, G. B. spoločne s G.H. na svojom vozidle pokračovali ďalej, následne sa na ceste otočili a rýchlou jazdou išli smerom na Y, kde v ostrej pravotočivej zákrute za km 12,5 s vozidlom zišli mimo cestu, kde havarovali a zostali v lesnom poraste, pričom G. B. z miesta ušiel a vo vozidle, v ktorom zostal iba zranený G.H., nechal uvedenú zbraň spolu s tlmičom a s 31 nábojmi.

Obvinenému uložil podľa § 144 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 5, ods. 8 Tr. zák., § 37 písm. h/ Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov, na ktorého výkon ho zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 3 písm. b/ Tr.

zák.). Súd obvinenému ďalej uložil ochranný dohľad v trvaní 3 (troch) rokov podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 78 ods. 1 Tr. zák. a nahradiť poškodenej Sociálnej poisťovni škodu vo výške 720 Eur. Súčasne podľa § 83 ods. 1 písm. g/ Tr. zák. uložil zhabanie vecí uvedených v rozsudku, ktorých vlastníkom sa stal štát.

Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvého stupňa o spáchaní trestných činov vo viacčinnom súbehu a o aplikovateľnosti rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 53/2006. Obvinený si zadovážil zbraň a strelivo ako súčasť prípravy na spáchanie obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy, preto súd po úprave skutkovej vety pri zachovaní totožnosti skutku kvalifikoval konanie obvineného ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. spáchaný v jednočinnom súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a so zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.

Proti rozhodnutiu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) dovolanie. Dovolanie oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V dovolaní argumentoval porušením zákona v prospech obvineného, pretože konanie obvineného malo byť posúdené ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 140 písm. a/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a so zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Zákonodarca považoval pri tvorbe skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 Tr. zák. za potrebné vytvoriť tzv. kvalifikovanú skutkovú podstatu pre osobitné motívy. Usmrtenie iného s vopred uváženou pohnútkou napríklad z pomsty, na objednávku alebo v úmysle získať majetkový prospech je pre spoločnosť závažným motívom alebo úmyslom, a preto má byť potrestané vyššou trestnou sadzbou ako v prípade spáchania rovnakého konania z iného motívu alebo úmyslu. V prípade stotožnenia sa s názorom odvolacieho súdu by ustanovenia § 144 ods. 2 písm. e/, písm. f/ Tr. zák. boli obsolentné pre nemožnosť ich naplnenia. Bez ohľadu na motív a úmysel by sa takéto konanie vždy subsumovalo pod základnú skutkovú podstatu predmetného trestného činu. Nakoľko odvolací súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 38 ods. 1 Tr. zák., dovolaciemu súdu navrhol vysloviť, že napadnutým rozsudkom bol porušený zákon v ustanovení § 144 Tr. zák. v prospech obvineného G. B., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. rozsudok v celom rozsahu zrušiť a podľa § 388 ods. 1 Tr. odvolaciemu súdu prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Predseda senátu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, opatrením z 29. septembra 2016, sp. zn. BB-4T 29/2015 rozhodol, že podľa § 360 Tr. por. sa trestné konanie proti odsúdenému G. B. vykoná ako proti ušlému. Následne mu ďalším opatrením z toho istého dňa ustanovil podľa § 40 ods. 1 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 38 ods. 2 písm. a/, § 359 Tr. por. obhajcu JUDr. Jána Cáfala.

Súd prvého stupňa v súlade s § 376 Tr. por. zaslal rovnopis dovolania na vyjadrenie ustanovenému obhajcovi obvineného, Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a splnomocnenkyni poškodenej Sociálnej poisťovne. Zákonné právo využil obhajca obvineného.

Obhajca obvineného vo vyjadrení uviedol, že nie je stotožnený ani s odsudzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu, keďže žiadal oslobodenie svojho klienta spod obžaloby. V nadväznosti na podané dovolanie súhlasil s právnou kvalifikáciou odvolacieho súdu, keď predbežné uváženie pohnútky spočívalo v prijatí objednávky na usmrtenie iného. Takéto konanie je potrebné posúdiť ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák., pričom na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu nemožno prihliadnuť ako na poľahčujúcu okolnosť, príťažujúcu okolnosť,

okolnosť, ktorá podmieňuje uloženie trestu pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby alebo okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. Osobitné motívy podľa § 140 písm. b/ až písm. g/ Tr. zák. by bolo možné aplikovať, ale osobitný motív na objednávku je obsiahnutý už v samotnom zákonnom znaku úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. vo forme vopred uváženej pohnútky páchatel'a. Dovolaciemu súdu navrhol dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť.

Vyjadrenie obhajcu obvineného bolo zaslané Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a splnomocnenkyňi poškodenej Sociálnej poisťovne, ktorí na podanie nereagovali.

Najvyšší súd ako súd dovolací skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané Generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (§ 369 ods. 2 písm. a/, § 372 ods. 1 Tr. por.), na Špecializovanom trestnom súde, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 6-mesačnej lehote. Dovolanie však nie je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktno obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Z obsahu podania vyplýva, že dovolanie bolo podané v neprospech obvineného z dôvodu neprihliadnutia na osobitný motív spáchania skutku a neaplikovanie kvalifikovanej skutkovej podstaty.

Podľa § 144 ods. 1 Tr. por. kto iného úmyselne usmrť s vopred uváženou pohnútkou, potrestá sa odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov.

Podľa § 144 ods. 2 písm. e/ Tr. zák. odňatím slobody na dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 z osobitného motívu.

Osobitným motívom v zmysle § 140 písm. a/ Tr. zák. sa rozumie spáchanie trestného činu na objednávku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na zasadnutí trestnoprávneho kolégia konanom 6. decembra 2016 prijal zjednocujúce stanovisko k posudzovaniu trestného činu úkladnej vraždy spáchanej na objednávku,

čím odstránil nejednotnosť v rozhodovacej činnosti súdov. Zo stanoviska vedeného pod sp. zn. Tpj 57/2016 a uverejnenom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 1/2017 vyplýva: „Ak páchatel iného úmyselne usmrť (o taký čin sa pokúsi alebo ho pripravuje) „na objednávku“, ide nevyhnutne o konanie s vopred uváženou pohnútkou, ktoré je potrebné kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Trestného zákona. Prijatie objednávky na vraždu je totiž samo osebe okolnosťou, ktorá znamená naplnenie znaku „vopred uvážená pohnútka“ pri ďalšom konaní páchatela, smerujúcom k usmrteniu iného, ktoré je aplikačným rozlišovacím momentom medzi ustanoveniami § 144 a § 145 Trestného zákona a z hľadiska § 144 Trestného zákona je zákonným znakom trestného činu (znakom základnej skutkovej podstaty uvedenej v § 144 ods. 1 Trestného zákona).

Neprichádza potom v dôsledku zákazu kvalifikačnej a ďalšej súvisiacej duplicity v zmysle § 38 ods. 1 Trestného zákona použiť znak spáchania činu „na objednávku“ aj ako okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 144 ods. 2 písm. e/ v spojení s § 140 písm. a/ Trestného zákona. Prijatie objednávky na vraždu by tak bolo v rozpore s ustanovením § 38 ods. 1 Trestného zákona hmotnoprávne zohľadnené (použitý) dvakrát, a to bez akéhokoľvek iného, resp. ďalšieho obsahového prvku tejto okolnosti pri druhom (zdvojenom) použití podľa predchádzajúcej vety.“

Stanovisko pritom vychádza z premisy, že po prijatí objednávky sa páchatel oboznamuje s harmonogramom každodenných činností a zvykov objektu záujmu, pripravuje zbrane, stratégiu na vykonanie skutku, prípadne únikové cesty. Koná s vopred uváženou pohnútkou, ktorá však nevyplýva z jeho vnútornej pohnútky (zbaviť sa osoby z dôvodu napr. dlhodobých sporov), ale ako služba pre objednávateľa. Jeho vopred uvážená pohnútka teda nepramení z jeho vnútorného presvedčenia, ale výlučne z toho, že koná na objednávku. Predbežné uváženie pohnútky spočíva práve v prijatí objednávky na usmrtenie inej osoby. Opätovné započítanie osobitného motívu - na objednávku by preto bolo dvojnásobným potrestaním páchatela.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie generálneho prokurátora podľa § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.